

Δ
ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΧΡΟΝΙΚΟΝ Α΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΗΜΕΡΑ 1Η, ΚΥΡΙΑΚΗ, 10Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Τὴν 11ην π.μ. εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν διαλέξεων καὶ τελετῶν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός» ἐγένετο ἡ πανηγυρική ἐναρκτήριος συνεδρία.

Ἰδιαίτερον λαμπρότητα καὶ αἴγλην προσέδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ παρούσα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β΄ καὶ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου Παύλου.

Τὴν Συνεδρίαν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Παιδείας κ. Κ. Γεωργακόπουλος, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας κ. Α. Οἰκονόμου, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας κ. Γ. Κυριακός, ὁ Ὑπουργὸς Τύπου καὶ Τουρισμοῦ κ. Θ. Νικολοῦδης, ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου κ. Κ. Μπουρμπούλης, ὁ Νομάρχης κ. Ν. Κισσόπουλος, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Φωτεινός, ὁ Πρύτανης τοῦ Πολυτεχνείου κ. Κ. Γεωργικόπουλος, ὁ Πρύτανης τῆς Ἀνωτ. Σχολῆς Ἐμπορικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν κ. Ε. Ἐμμανουήλ, πολλοὶ ἀκαδημαϊκοί, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Πολυτεχνείου, ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους καὶ πολλὰ ἐξέχοντα μέλη τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

Παρίσταντο ἐπίσης ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Τιμητικῆς καὶ τῆς Διοικουσίας Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου, οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιακῶν ὀργανώσεων χημικῶν καὶ ἅπαντες οἱ Σύεδροι.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δόσιος λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον προσεφώνησε τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα (σελ. 35-37 Ἐπαγγ. Δελτ.). Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἠδύδοκῆσεν ἀκολούθως νὰ κηρύξη τὴν ἐναρξιν τοῦ Α΄ Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν, τῆς ὀργανώσεως ἣτις ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως τοῦ Συνεδρίου, κ. Ἀναστ. Κώνστας ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας (σελ. 37-40 Ἐπαγγ. Δελτ.) καὶ τέλος ὠμίλησεν ἐπίσης δι' ὀλίγων, ἕκ μέρους τοῦ συνεργαζομένου διὰ τὸ Συνέδριον Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ κ. Ἀναργ. Δημητρακόπουλος (σελ. 40 Ἐπαγγ. Δελτ.).

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου, ἀπαξῆπαντες οἱ παραστάντες κατὰ τὴν Συνεδρίαν ταύτην, μετ' ἐπι κεφαλῆς τὸ Προεδρεῖον τοῦ Συνεδρίου, μετέβησαν ἐν σώματι καὶ κατέθεσαν στέφανον δάφνης εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου καταθέτων τὸν στέφανον προσεφώνησεν ὡς ἑξῆς :

•Οἱ χημικοὶ τῆς Ἑλλάδος, συνελθόντες εἰς Α΄ Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον, καταθέτουσιν τὸν στέφανον τοῦτον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀνωνύμου προμάχου, τοῦ ὁποίου ἡ σκιά συμβολίζει τὴν δύναμιν, τὴν ἀκατάβλητον, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ὀλοκληρωτικῆς θυσίας».

Οὕτω ἔληξεν ἡ τελετὴ τῆς πρωίας.

Τὴν ἡν μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήλθεν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν ἢ Διοικουσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Συνεδρίου ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιακῶν ὀργανώσεων εἰς μακρὰν σύσκεψιν πρὸς κανονισμόν τῶν λεπτομερειακῶν ζητημάτων τῶν ἐπομένων ἡμερῶν τοῦ Συνεδρίου.

ΗΜΕΡΑ 2Α, ΔΕΥΤΕΡΑ, 11Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Πρῶτὴ Συνεδρία Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος. Τὴν 9.30' π.μ. συνήλθεν εἰς πρώτην δημοσίαν συνεδρίαν τὸ Ἐπιστημονικὸν Τμήμα τοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός».

Ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ κ. Ι. Καρᾶς κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος προσεφώνησεν ὡς ἑξῆς τοὺς συνέδρους :

Κύριοι Σύεδροι,

Μετὰ τὴν ἐν τῇ χθρσινῇ πανηγυρική τελετῇ ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Α΄ Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου, ἦν εὐηρεστήθη νὰ κηρύξη ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἄρχονται σήμερον αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις.

Πρὶν ἀκούσωμεν τὰς ὀμιλίας καὶ πρωτοτύπους ἀνακοινώσεις τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων αὐθορμήτως ἢ σκέψις ὄλων στρέφεται πρὸς τὴν πλειάδα τῶν Ἑλλήνων σοφῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν οἱ πρωτοπόροι τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως εἰς τὴν ἔρευναν τῶν χημικῶν φαινομένων.

Εὐλαβῆ φέρομεν τὴν σκέψιν πρὸς τοὺς Ἑλληνας σοφοὺς μύστας τῆς «ἱερᾶς τέχνης» ἀρχόμενοι ἀπὸ τὸν θεμελιωτὴν τῆς ἰδέας τῶν ἀτόμων Δημόκριτον, τὸν Λεύκιππον, τὸν Πλάτωνα, τὸν πατέρα τῶν ἐπιστημῶν Ἀριστοτέλην, τὸν Ζώσιμον, τὸν Συνέσιον, τὸν Στέφανον καὶ τὴν λοιπὴν χορείαν τῶν σοφῶν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς καὶ τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων. μέχρι τοῦ Θεοτόκη, τοῦ Ἡλιάδου, τοῦ Κούμα, τοῦ Πύρου, τοῦ Γαζῆ καὶ λοιπῶν διδασκάλων τῶν ἐν Ἰωαννίνοις, Χίφ καὶ Κυδωνίαις σχολῶν τῆς προεπαναστατικῆς περιόδου μετὰ τῶν ὁποίων δικαίως τάσσομαι καὶ τὸν Ἐθνομάρτυρα Ρήγαν Φερραῖον.

Ἄς φέρωμεν τὸν νοῦν πρὸς τοὺς σοφοὺς Ἑλληνας, οἵτινες μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Παλιγγενεσίαν ἐδίδαξαν καὶ ἐποδηγέτησαν τὰς γενεὰς τῶν Ἑλλήνων χημικῶν, τὸν Χ. Ἰωάννου, τὸν Δημ. Τσακαλώτον καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Ἀναστάσιον Χρηστομάνον, οὗτινος ἡ τессαρακονταετής γόνιμος διδασκαλία ἔθεσε στερεὰς βάσεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σπουδῆς τῆς Χημείας μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ἐνῶ ἕτεροι διακεκριμένοι Ἑλληγνες χημικοὶ ὁ Λύσανδρος Δόσιος, οἱ ἀδελφοὶ Σπήλιος καὶ Λεόντιος Οἰκονομίδαι, ὁ Λεωνίδας Ἀραπίδης, ὁ Νικόλαος Κανελλόπουλος ἔθετον τὰς βάσεις τῆς δημιουργίας τῆς συγχρόνου παρ' ἡμῖν χημικῆς βιομηχανίας.

Πρό της έναρξεως της πρώτης τακτικής συνεδρίας του Α' Πανελληνίου Χημικού Συνεδρίου τηρήσωμεν ὄρθιοι λεπτοῦ σιγὴν ὡς φόρον τιμῆς καὶ εὐλαβῆ ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων τούτων τέκνων τοῦ Ἑθνους, τῶν Ἑλλήνων Πρωτοπόρων ἐν τῇ χημικῇ ἐρευνῇ.

Οἱ Σύεδροι ἐγείρονται καὶ τηροῦσι σιγὴν ἐνὸς λεπτοῦ.

Ἀκολούθως ὁ κ. Καρᾶς ἔδωσε τὸν λόγον εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δόσιον ὅστις ἀνέγνωσε τηλεγράφημα τοῦ Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἔχον οὕτω :

«Πρῶτον Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον
(Παρνασσὸν) Ἀθήνας

Σύνδεσμος Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης σύσσωμος παρὰ τὸ πλευρὸν ὑμῶν χαιρετίζει τὸ Α' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον, παρακολουθεῖ ἐναγωνίως ἐργασίας αὐτοῦ, εὐχόμενος δλοψύχως ὅπως σῶνται ἀποβοῦν καρποφόροι πρὸς ὄφελος κλάδου χημικῶν καὶ Ἑθνικῆς Οἰκονομίας χώρας μας». Πρόεδρος Πασαγιάννης, Γεν. Γραμματεὺς Κιτσόγλου.

Ὁ κ. Καρᾶς ἀνεκοίνωσε κατόπιν ὅτι λόγῳ ἀσθενείας τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Ζέγγελη δὲν θ' ἀκουσθῆι κατὰ τὸ Συνέδριον ἢ κατατεθεῖσα «περὶ ὑδρογονώσεως» ὀμιλία του, ἥτις ὅμως θὰ δημοσιευθῆι εἰς τὰ Πρακτικά τοῦ Συνεδρίου. Ἐδωκεν ἀκολούθως τὸν λόγον εἰς τὸν δευτέρου ὀμιλητὴν καθηγητὴν κ. Γ. Καραγκούνην ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα : «Σχέσις μεταξὺ μαγνητικῆς ροπῆς καὶ χημικῆς συνθέσεως».

Ἐν συνεχείᾳ τρίτος ὀμιλητὴς ὁ κ. Μ. Περτέσης ἀνέπτυξε τὸ θέμα : «Ἡ μελέτη τῶν μεταλλικῶν μας πηγῶν ὡς συμβολὴ εἰς τὴν γεωχημικὴν ἔρευναν τῆς ἑλληνικῆς χώρας».

Τὴν 11 45' π.μ. μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀνωτέρω ὀμιλιῶν, καὶ μετὰ σύντομον διακοπὴν, ἐπαναληφθεῖσης τῆς συνεδρίας πρὸς ἀνακοίνωσιν τῶν πρωτοτύπων ἐργασιῶν, ὁ λόγος ἐδόθη διαδοχικῶς εἰς τοὺς κ.κ. Γ. Καραγκούνην (ἀνακοίνωσις κ. Γ. Καραγκούνη καὶ κ. Δ. Σολωμοῦ), Μ. Περτέσην (ἀνακοίνωσις τοῦ ἰδίου), Ρ. Δαρρῖνον (ἀνακοίνωσις τοῦ ἰδίου) Εὐαγ. Σκυλακάκη (ἀνακοίνωσις τοῦ ἰδίου) καὶ Κ. Στεφανούρη (ἀνακοίνωσις κ.κ. Γ. Κουλλιᾶ καὶ Α. Στασινοπούλου). Ἐπὶ τινων τῶν ἀνωτέρω ἀνακοινώσεων ἐπηκολούθησε διαλογικὴ συζήτησις μεταξὺ τῶν Συνέδρων.

Αἱ ἀνωτέρω ὀμιλίας καὶ ἀνακοινώσεις μετὰ τῶν ἐν συνεχείᾳ συζητήσεων δημοσιεύονται εἰς τὸν παρόντα τόμον εἰς τὰς οἰκείας ἐκάστη θέσεις (βλέπε πρόγραμμα Συνεδρίου σελ. 27 Ἐπαγγ. Δελτ. καὶ περιεχόμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου).

Τέλος ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ι. Καρᾶς ἀνέπτυξεν ὀρισμένας ἀπόψεις του* ἐπὶ τῆς παρὰ

τοῦ κ. Κ. Στεφανούρη ἀνακοινώσεως μελέτης τῶν μὴ παρισταμένων κατὰ τὴν Συνεδρίαν κ.κ. Γ. Κουλλιᾶ καὶ Α. Στασινοπούλου «περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς γλοιίνης ἐν τῷ ἀλεύρῳ καὶ τρόπου διατυπώσεως τῶν φυσικῶν αὐτῆς χαρακτηριστῶν» (σελ. 236-238).

Πρώτη Συνεδρία Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος. Τὴν 5ην μ.μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήλθεν εἰς πρώτην δημοσίαν συνεδρίαν τὸ Τεχνικοοικονομικὸν Τμήμα τοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ».

Ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ κ. Α. Κώνστας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τμήματος προσεφώνησεν ὡς ἑξῆς τοὺς Συνέδρους :

Κύριοι,

Εἰς τὴν μικρὰν ἀκόμη βιομηχανικὴν ἱστορίαν τῆς χώρας μας καὶ εἰς τὸν μικρὸν μας κύκλον συναδέλφων οἱ ὅποιοι κατῶρθωσαν διὰ τῆς προσωπικῆς τῶν ἀξίας καὶ ἐργασίας νὰ ἀναδειχθῶν καὶ νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐφαρμογῶν τῆς Χημείας παρ' ἡμῖν, ἐδημιουργήθησαν ἤδη μερικὰ δυσαναπλήρωτα κενά.

Ἐξέλειπεν ἤδη ὁ Σπήλιος Οἰκονομίδης, ὁ Νικόλαος Κανελλόπουλος, ὁ Λεόντιος Οἰκονομίδης, καὶ πρὸ ὀλίγου μόλις ὁ Νικόλαος Ζάρπας καὶ ὁ Λεωνίδας Ἀραπίδης. Ἐξέλειπεν ἐπίσης ὁ Ὁθων Ρουσόπουλος ὁ καλὸς διδάσκαλος τῶν χημικῶν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Ἐκτὸς τούτων οἱ Ἕλληνες χημικοὶ ἀριθμοῦν μεταξὺ τῶν συναδέλφων τῶν καὶ, ὀλίγα, εὐτυχῶς, θύματα τοῦ καθήκοντος Παρακαλῶ τοὺς κ. κ. Συνέδρους ὅπως πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Τμήματος, τηρήσωμεν εἰς μνήμην αὐτῶν, ἐνὸς λεπτοῦ σιγῆν.

Οἱ Σύεδροι ἐγείρονται καὶ τηροῦσι ἐνὸς λεπτοῦ σιγῆν. Ὁ κ. Κώνστας συνεχίζει :

Τὸ Συνεδρίον μας, τὸ ὅποιον ἤρχισεν ὑπὸ τόσον καλοὺς οἰωνοὺς τὰς ἐργασίας του, εἰσέρχεται ἀπόψε εἰς τὸ Τμήμα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν συμβολὴν τῶν χημικῶν πρὸς αὐξήσιν τοῦ φυσικοῦ πλοῦτου τὸ ἐκ τούτου ἀποκληθὲν Τεχνικοοικονομικόν. Θὰ ἔπρεπεν ἴσως τὸ Τμήμα αὐτὸ νὰ τὸ διαιρέσωμεν εἰς περισσότερα, ὅπως γίνεται καὶ εἰς ἄλλα παρόμοια συνέδρια, π. χ. εἰς τμήματα καυσίμων ὑλῶν, μεταλλευμάτων καὶ μεταλλουργίας, ἀνοργάνων χημικῶν προϊόντων, ὀργανικῶν χημικῶν προϊόντων, τροφίμων, γεωργικῆς Χημείας, μηχανημάτων τῆς χημικῆς βιομηχανίας κ. λ., τοῦτο ὅμως δὲν κατέστη δυνατόν.

νὰς ἰδιαιτέραν ἢ ἀκριβῆς τήρησις τῶν συνθηκῶν τοῦ προσδιορισμοῦ. Ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα ἔχει ἡ θερμοκρασία καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρησιμοποιουμένου ὕδατος ἅτινα ὁ Νόμος ΔΙΗ' καθώρισεν. Ὡς ὅμως ἠκούσαμεν πρὸ ὀλίγου περὶ μὲν τῆς θερμοκρασίας οὐδεμίαν μεία γίνεται, περὶ δὲ τοῦ ποσοῦ τοῦ ὕδατος τοῦτο ἀφίεται ἀνευ περιορισμῶν. Πάντως αἱ ἀναφερόμεναι διαφοραὶ ἀποτελέσματα 3 0/0, ὡς ἀναφέρει ἡ ἀνακοίνωσις, εἶναι ὑπερβολικαί, ὅταν τηροῦνται οἱ ὅροι τοῦ Νόμου. Βάσει δὲ τῶν ὄρων τούτων ἐγένοντο ἐπὶ τόσα ἔτη οἱ προσδιορισμοὶ καὶ καθωρίσθησαν οἱ ὅροι οὓς δέον νὰ πληρῶσι τὰ ἀλευρα. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῶν πιτύρων ἢ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους ἐφαρμοζομένη μέθοδος εἶναι πλήρης, καθορίζουσα χρόνον βρασμοῦ 15-20'. Προκειμένου περὶ πιτυρούχων ἢ ἰσχυροῦσα μέθοδος ἔδωκε καλὰ ἀποτελέσματα. Προκειμένου ὅμως περὶ λευκῶν ἀλεύρων με ἐλαχίστην ποσότητα πιτύρων, οἱ ἀνακοινούντες πιθανὸν ἀγνοοῦσιν ὅτι γίνεται καὶ μικροσκοπικὸς ἐν τέλει ἔλεγχος τοῦ ἀπομένου. Κατὰ τὰ λοιπὰ νομίζω ὅτι ἡ προτεινομένη μέθοδος οὐδὲν διαφέρει τῆς ἤδη ἐπισημῶς ἐφαρμοζομένης.

* Σημ. Σντ. Καταχωροῦμεν ἐν ὑποσημείωσει, τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Ι. Καρᾶ ἐναυθῶ καὶ ὄχι εἰς τὸ τέλος τῆς ἀνακοινώσεως τῶν κ.κ. Κουλλιᾶ καὶ Στασινοπούλου, καθότι ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτῶν ἐκ τοῦ Συνεδρίου δὲν τοὺς παρεσχέθη ἢ εὐχέρεια τῆς ἀμέσου ἀπαντήσεως ὡστε νὰ δημιουργηθῆ ἐπιστημονικὴ συζήτησις.
Ι. Καρᾶς. Ἐπρόσεξα τὴν γενομένην ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς παραδεδομένης ἀπὸ τοῦ 1911 μεθόδου προσδιορισμοῦ τῆς γλοιίνης. Θὰ εἶχον ὅμως νὰ παρατηρήσω τὰ ἑξῆς : Ἡ ἐν ἰσχύι μέθοδος ἢ καθιερωθεῖσα παρ' ἡμῖν πρὸ τριακονταετίας περίπου διὰ τοῦ Νόμου ΔΙΗ' εἶναι συμβατικὴ, ὡς ἄλλως τε καὶ οἱ ἀνακοινούντες βεβαίως. Σημασίαν ἔχει ἐπομέ-

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ Ὀργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Β' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν εὐχάριστον ἀνάγκην νὰ προβῇ εἰς τὴν διαίρεσιν αὐτὴν.

Τὸ Α' Συνεδριον πρέπει νὰ τὸ θεωρήσωμεν ὡς μίαν ἀπαρχὴν, ὡς μίαν προπαρασκευὴν διὰ τὸ Β' καὶ διὰ τὰ ἐπόμενα, πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου πρέπει ἀπὸ σήμερον νὰ ἀρχίσωμεν ὄλοι ἐργαζόμενοι.

Διὰ νὰ εὐημερήσῃ ὁ ἐπαγγελματίας χημικὸς πρέπει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς γνώσεις τὰς ὁποίας ἀπέκτησεν ἀπὸ τὰς σπουδὰς του, καὶ διὰ τὸ γενικὸν καλὸν καὶ πρὸς ὄφελος ἐκείνων διὰ τοὺς ὁποίους ἐργάζεται, οἰοδῆποτε καὶ ἂν εἶναι, εἴτε τὸ Κράτος, εἴτε ἡ βιομηχανία, εἴτε γεωργικὴ ἐπιχειρήσις. Εἶναι πιθανὸν πολλοὶ συνάδελφοι νὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀνακοινώσουσιν ὠρισμένας μελέτας τῶν ἀναγομένων εἰς τὸν κύκλον τῆς εἰδικότητός των καὶ νὰ ἠμποδίσθησαν εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι ἴσως αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐργάζονται δὲν θὰ ἔβλεπον εὐχάριστως τὴν ἐνέργειάν των ταύτην. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ οὕτω σκεφθέντες συνάδελφοι ἠπατήθησαν. Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἐπέδειξε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη λίαν ἀξιάπαινον προσπάθειαν πρὸς ἐμπορικὴν συνεννόησιν μεταξὺ ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ ὁποία ἐπέτυχε, ὅπου καὶ ἂν ἐφηρμόσθη, ἀξιόλογα οἰκονομικὰ ὀφέλη.

Τοῦτο μόνον εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ πείσῃ καὶ τοὺς τυχόν ἀμφιβάλλοντας ὅτι ἂν ἡ συνεννόησις αὕτη ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ τεχνικοῦ ἐπιπέδου θὰ ἀποδώσῃ ἀκόμη σημαντικώτερα ὀφέλη, καὶ ὅτι ἡ ἀνακοίνωσις τῶν προόδων τὰς ὁποίας ἐπέτυχον τὰ διάφορα ἐργοστάσια θὰ ὑποβοηθήσουν τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας τόσον πρὸς τὸ μερικὸν ὅσον καὶ πρὸς τὸ γενικὸν καλὸν.

Τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐπιδιώκει νὰ ἐπιτύχῃ τὸ σημερινὸν Α' Χημικὸν Συνεδριον, ἐλπίζει δὲ νὰ τὴν ἴδη ἐπεκτεινομένην εἰς τὰ προσεχῆ. Εὐχεται νὰ ἴδῃ τὰ συνέδρια ταῦτα περιβαλλόμενα μὲ στοργὴν καὶ παρακολουθούμενα μὲ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὸ ἐπίσημον Κράτος, ἀπὸ τὰ μεγάλα πιστωτικὰ ἰδρύματα καὶ ἀπὸ τὰς πολλαπλὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς χώρας.

Ἀκολούθως ὁ κ. Κώνστας ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Γ. Ματθαίουπουλον ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα «περὶ τεχνητῶν ὑλῶν» καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν ὑφηγητὴν κ. Ἄντ. Δεληγιάννην ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα «περὶ τῶν δυνατοτήτων ἰδρύσεως ἠλεκτροχημικῆς βιομηχανίας ἐν Ἑλλάδι».

Τὴν 7.15' μ.μ. ἤρξαντο αἱ ἀνακοινώσεις πρωτοτύπων ἐργασιῶν. Ὁ λόγος ἐδόθη διαδοχικῶς εἰς τοὺς κ. κ. Α. Κώνσταν, Ι. Κανδήλην, Π. Παπαμιχαήλ, Σ. Καλογερέαν ἀνακοινώσαντας ἐργασίας τῶν ἰδίων καὶ εἰς τὸν κ. Δ. Μίχαν ἀνακοινώσαντα ἐργασίαν του ἐκτελεσθεῖσαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Α. Κώνστα.

Αἱ ὁμιλίαι καὶ αἱ ἀνακοινώσεις τῆς Συνεδρίας ταύτης μετὰ τῶν ἐν συνεχείᾳ αὐτῶν συζητήσεων δημοσιεύονται εἰς τὸν παρόντα τόμον εἰς τὰς οἰκείας ἐκάστη θέσεις (βλ. πρόγρ. Συνεδρ. σελ. 27 Ἐπαγγ. Δελτ. καὶ περιεχόμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου).

ΗΜΕΡΑ 3ῆ, ΤΡΙΤΗ, 12ῆ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Δευτέρα Συνεδρία Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος.
Τὴν 9.30' π.μ. συνήλθεν εἰς τὴν δευτέραν καὶ τελευταίαν δημοσίαν συνεδρίαν τοῦ τὸ Ἐπιστημονικὸν Τμήμα τοῦ Συνεδρίου εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν τοῦ «Παρνασσοῦ».

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δοσίου ἀνακοίνωσιν χαιρετιστηρίων τηλεγραφημάτων ἐξ ὀργανώσεων καὶ συναδέλφων τῶν ἐπαρχιῶν ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ι. Καρᾶς ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν καθηγητὴν τοῦ Πολυτεχνείου κ. Π. Ζαχαρίαν, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ ἔρευνα παρὰ τοῖς Ἐλλησιν καὶ αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς Φυσικοχημείας». Ἐν συνεχείᾳ ὁ ὑφηγητὴς κ. Γ. Βάρβογλης ὠμίλησε «περὶ τῆς νεωτέρας χημείας τῶν βιταμινῶν καὶ ὁρμονῶν».

Τῶν ὁμιλιῶν ἐπηκολούθησεν ἡ ἀνακοίνωσις πρωτοτύπων μελετῶν. Ἐλαβον τὸν λόγον κατὰ σειρὰν ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Καραγκούνης ἀνακοινώσας ἐργασίαν του ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Γ. Κούμουλου καὶ ἀκολουθῶς οἱ κ. κ. Ρ. Δαρρῖγος, Κ. Καββασιᾶδης καὶ Κ. Μακρῆς ἀνακοινώσαντες ἰδίας ἐργασίας. Τέλος ὁ κ. Γ. Βουβλινόπουλος ἀνέπτυξε τὸ θέμα «περὶ μικρομεθοδολογίας καὶ κρίσεως εἰς τὰς Φυσικὰς Ἐπιστήμας». Αἱ ἀνωτέρω ὁμιλίαι καὶ ἀνακοινώσεις δημοσιεύονται εἰς τὸν παρόντα τόμον εἰς τὰς οἰκείας ἐκάστη θέσεις (βλ. πρόγρ. Συνεδρ. σελ. 27 Ἐπαγγ. Δελτ. καὶ περιεχόμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου).

Ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δοσίου διετύπωσε τὴν ἀκόλουθον εὐχὴν ἣν ὁμοφώνως ἀπέδεχθησαν οἱ σύμβουροι:

«Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ νέος ρυθμὸς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ἐπιβάλλει σήμερον εἰς τὰς πλείστας χώρας τὴν διαρκῆ ἀντίληψιν τοῦ Κράτους εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομίας.

Ἡ ἐπέμβασις αὕτη ὅμως, διὰ νὰ εἶναι λυσιτελεῖς πρέπει νὰ εἶναι ἀπολύτως φωτισμένη. Ἀνάγκη ὅθεν νὰ ἀποκτήσῃ τὸ Κράτος τὸ κατάλληλον πρὸς τοῦτο ὄργανον.

Προτείνω λοιπὸν ὅπως ἐκφρασθῇ ἡ εὐχὴ νὰ ἰδρῦθῃ κρατικὸν Ἰδρυμα Χημικοτεχνικῆς Ἐρεύνης. Τὸ Ἰνστιτούτον τοῦτο θὰ ἀντικαταστήσῃ ὑπευθύνως τὰ διάφορα σχετικὰ συμβούλια, τῶν ὁποίων ἡ μελέτη στερεῖται κατ' οὐσίαν ἀναγκαίως τοῦ ἀπαιτουμένου βάθους. Τὸ Ἰδρυμα θὰ διευθύνεται ἀπὸ προσωπικὸν τεχνικῶς ἱκανόν, ἀπηλλαγμένον τῶν φροντίδων τρεχούσης διοικητικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐφωδιασμένον μὲ πλήρεις πειραματικὰς ἐγκαταστάσεις καὶ ἐνημερωμένην βιβλιοθήκην. Πρέπει πρὸς τούτοις ἡ οἰκονομικὴ του λειτουργία νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην, διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν εἰδικῆς φύσεως ἐργασιῶν του, ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

Ἡ λειτουργία τοῦ ἰδρύματος τούτου καθὼς καὶ ἡ βιβλιοθήκη του δὲν θὰ περιορισθοῦν μόνον διὰ τὰς ἀπολύτως κρατικὰς μελέτας. Ἀντὶ τῆς μικροτέρας δυνατῆς χρηματικῆς καταβολῆς, θὰ πρέπη νὰ ἐξυπηρετῇ καὶ τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρήσιν διὰ τὰς μελέτας τῆς, ὅπως τοῦτο πολλαχοῦ γίνεται' θὰ καταστήθῃ δὲ σὺν τῷ χρόνῳ κέντρον ἐκπαιδεύσεως καὶ φυτῶριον

θετικῶν ἐπιστημόνων, πρὸς ὄφελος τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐν γένει.

Εἶναι φανερόν ὅτι ἡ νέα αὕτη ὑπηρεσία γρήγορα θὰ ἀποδώσῃ ἀπτοὺς καρπούς, ὥστε καλῶς ὀργανομένη νὰ ἀποβῆ ἐν τῇ γενικῇ τῆς γραμμῆ ἐπικερδῆς κρατικῆ ἐπιχειρήσεως.

Ἡ ἀνωτέρω πρότασις ἐγένετο ὁμοφώνως δεκτὴ ὑπὸ τῶν Συνέδρων.

*Ακολούθως ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ι. Καρᾶς εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ τμήματος ἐπερατώθη καὶ δὲν δυνάμεθα εἰ μὴ νὰ εὐχαριστήσωμεν πάντας τοὺς ὁμιλήσαντας διὰ τὰς ἀνακοινωθεῖσας ἐργασίας. Εὐελπιστοῦμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες συνάδελφοι, οἵτινες εἰς τὸν τόσον σύντομον χρόνον τῆς συγκλήσεως τοῦ παρόντος συνεδρίου παρουσίασαν τόσην ἐργασίαν, θὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸ ἐπόμενον Πανελλήνιον Συνέδριον τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν μὲ πλουσιωτέραν ἀκόμη συγκομιδὴν τῆς ἐρευνητικῆς αὐτῶν ἐργασίας».

Δευτέρα συνεδρία Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος. Τὴν 5ην μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήλθεν εἰς δευτέραν δημοσίαν συνεδρίαν τὸ Τεχνικοοικονομικὸν Τμήμα τοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ συνεδριῶν τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Γ. Παπαχαραλάμπους με θέμα : «Πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας», τὸ Τμήμα ἐπελήφθη τῶν ἀνακοινώσεων πρωτοτύπων μελετῶν. Κατὰ σειράν ἔλαβον τὸν λόγον καὶ ἀνεκοίνωσαν ὁ κ. Κ. Καρβασιᾶδης ἰδίαν μελέτην του, ὁ κ. Μ. Ἀναστασιάδης ἐπίσης ἰδίαν μελέτην του, ὁ κ. Α. Γ. Πατίζης μελέτην του ἐκτελεσθεῖσαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Σ. Σ. Βασιλειάδη, ὁ κ. Ἄντ. Δεληγιάννης ἰδίαν μελέτην του, ὁ κ. Α. Λουκάς μελέτην του ἐκτελεσθεῖσαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Ἄντ. Θ. Οἰκονόμου, ὁ κ. Ἄντ. Θ. Οἰκονόμου μελέτην του ἐκτελεσθεῖσαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Α. Λουκά, ὁ κ. Γ. Πανόπουλος ἰδίαν μελέτην του, ἡ Δίς Πορφυρογένη μελέτην τοῦ κ. Δ. Ἀγγελοπούλου καὶ ὁ κ. Ν. Μάνθος ἰδίαν μελέτην του. Ἐπίσης ὁ κ. Γ. Τερμεντζῆς ἀνέπτυξεν εἰς ἐνδιάφερους ὁμιλίαν τὸ θέμα : «Ἐπεξεργασία τοῦ σίτου καὶ μελέτη ἐπὶ τῆς παρασκευῆς ἄρτου μετὰ προσμείξεως διαφόρων ἀμυλωδῶν προϊόντων».

Αἱ ὁμιλίαι καὶ ἀνακοινώσεις τῆς συνεδρίας ταύτης δημοσιεύονται εἰς τὸν παρόντα τόμον εἰς τὰς οἰκείας ἐκάστη θέσεις (βλέπε πρόγραμμα Συνεδρίου σελ. 27 Ἐπαγγ. Δελτ. καὶ περιεχόμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου).

ΗΜΕΡΑ 4Η, ΤΕΤΑΡΤΗ, 13Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Ἐπίσκεψις Ἐργοστασίων. Ἡ πρώτη διετέθη διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Συνέδρων ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Ν. Φαλήρῳ ἐργοστασίων τῆς Ἄν. Ἀγγειοπλαστικῆς Ἐταιρείας ὁ «Κεραμεικός» καὶ τῆς Ἄν. Ἐταιρείας «Ζῦμαι Ἀρτοποιίας». Εἰς τοὺς Συνέδρους αἱ διευθύνσεις τῶν ἐπιχειρήσεων ἐπεδαψίλευσαν πολλὰς περιποιήσεις.

Τρίτη συνεδρία Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος.

Τὴν 5ην μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήλθεν εἰς τρίτην καὶ τελευταίαν δημοσίαν συνεδρίαν τὸ Τεχνικοοικονομικὸν Τμήμα ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Ἡ συνεδρία αὕτη ἀφιερώθη εἰδικῶς διὰ τὴν ἑδαφολογίαν.

Ἐν ἀρχῇ ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Ι. Παπουτσόπουλον, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα : «Συμβολὴ τῆς Χημείας εἰς τὴν ἑδαφολογικὴν χαρτογράφειαν καὶ τὴν μελέτην τῶν λιπαντικῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας». Ἀκολούθως τὸ Τμήμα ἐπελήφθη τῶν ἀνακοινώσεων πρωτοτύπων μελετῶν. Κατὰ σειράν ἔλαβον τὸν λόγον καὶ ἀνεκοίνωσαν ὁ κ. Ν. Λιάτσικας μελέτην του ἐκτελεσθεῖσαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Θ. Μουραμπᾶ, ὁ κ. Ι. Παπουτσόπουλος ἰδίαν μελέτην του, καὶ ἐτέρας δύο ἐκτελεσθεῖσας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Δ. Κατακουζηνοῦ, ὁ κ. Δ. Κατακουζηνός δύο ἰδίας μελέτας του, ὁ κ. Ι. Κατράκης τρεῖς ἰδίας μελέτας του, ὁ κ. Ἄλ. Κολάσης ἰδίαν μελέτην του, ὁ κ. Χρ. Βασιλειάδης ἰδίαν μελέτην του καὶ ὁ κ. Ἄνδρ. Λεμπέσης μελέτην του ἐκτελεσθεῖσαν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ κ. Ι. Κατράκη.

Ἡ ὁμιλία καὶ αἱ ἀνακοινώσεις τῆς Συνεδρίας ταύτης δημοσιεύονται εἰς τὸν παρόντα τόμον εἰς τὰς οἰκείας ἐκάστη θέσεις (βλέπε πρόγραμμα Συνεδρίου σελ. 27 Ἐπαγγ. Δελτ. καὶ περιεχόμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου.)

ΗΜΕΡΑ 5Η, ΠΕΜΠΤΗ, 14Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Ἐπίσκεψις ἐργοστασίου Λιπασμάτων. Ἡ πρώτη διετέθη ὀλόκληρος διὰ τὴν παρὰ τῶν Συνέδρων ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Δραπετσῶν Πειραιῶς Ἐργοστασίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἄν. Ἐταιρείας Χημικῶν Προϊόντων καὶ Λιπασμάτων. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἐργοστασίων παρετέθη ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας πρὸς τιμὴν τῶν Συνέδρων, εἰς τὰς αἰθούσας τῶν γραφείων αὐτῆς, φιλικὸν πρόγευμα εἰς τὸ ὅποιον ἐπίσης παρεκάθησαν ὁ Πρόεδρος, οἱ Διευθυνταὶ καὶ τὰ τεχνικὰ προσωπικὰ τῆς Ἐταιρείας. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας κ. Π. Ζαλοκώστας προσεφώνησε τοὺς συνέδρους ὡς ἑξῆς :

Κύριοι Σύεδροι,

Εἶμαι εὐτυχῆς χαίρετίζων ἐξ ὀνόματος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας Λιπασμάτων εἰς τὸ σημερινὸν φιλικὸν μας γεῦμα, τοὺς ἀγαπητοὺς συναδέλφους, Συνέδρους τοῦ Ἀ' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου. Ἡ ἐπίσκεψις τῶν ἐργοστασίων μας, σὰς ἔδωκε, Κύριοι, τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀντιληφθῆτε καὶ ἐκτιμῆσετε τὸ τί συνέλαβε καὶ τί ἐπραγματοποίησεν ὁ μεγάλοπνοος δημιουργὸς τῆς πρώτης κατ' ἐξοχὴν μεγάλης χημικῆς βιομηχανίας τῆς χώρας ὁ ἀειμνηστος Νικόλαος Κανελλόπουλος. Καὶ ὡς κορωνίδα τῶν βλέψεών του, εὐθὺς ὡς αἱ εἰδικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ συνθηκαὶ τὸ ἐπέτρεψαν, ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἴνστιτούτου Χημείας καὶ Γεωργίας, τὸ ὅποιον πρὸς τιμὴν του ὠνομάσαμεν «Νικόλαος Κανελλόπουλος» καὶ τοῦ ὁποίου συντόμως θὰ τελέσωμεν τὰ ἐγκαίνια. Εἰς αὐτὸ ἡ χημικὴ καὶ γεωργικὴ ἔρευνα καθὼς καὶ ἡ πειραματικὴ ἐργασία, θὰ ἔχουν ἄνετα καὶ

πλήρη τὰ μέσα τῆς ἐπιδόσεως εἰς πᾶσαν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν πρὸς ὄφελος τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς γεωργίας τῆς Ἑλλάδος. Σὰς εὐχαριστοῦμεν, Κύριοι, διὰ τὴν σημερινὴν σας ἐπίσκεψιν καὶ προπίνουμεν εἰς ὑγείαν τῶν Συνέδρων τοῦ Ἀ' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου, εὐχόμενοι εἰς αὐτοὺς πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ ἐπιτυχίαν διὰ τὸ καλὸν τῆς ἐργασίας των καὶ τῆς χώρας μας.

Μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ κ. Ζαλοκώστα, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δύσιος, ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς :

Κύριοι Σύνεδροι,

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν μας αὐτὴν εἰς τὰς φιλοξένους ἐγκαταστάσεις τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπιχειρήσεως, μεγάλης, ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλὰς ἀκόμη χώρας τῆς Εὐρώπης, θὰ ἀποκομίσωμεν δύο πράγματα, μίαν εἰκόνα καὶ μίαν ἐντύπωσιν.

Καὶ ἡ μὲν εἰκὼν θὰ εἶναι κατ' ἀνάγκην συγκεχυμένη καὶ παροδική, διότι εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸ βραχὺ διάστημα, τὸ ὁποῖον διεθέσαμεν, νὰ ἀντιληφθῶμεν ἕστω καὶ ἀκροθιγῶς τὴν ἔκτασιν τοῦ συντελεσθέντος ἔργου. Ἐὰν μάλιστα θελήσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας, εὐκόλως ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι αἱ ἀπαιτούμεναι γνώσεις ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τὴν χωρητικότητα τῆς πνευματικῆς ἀποταμιεύσεως ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἰσδύσῃ βαθέως εἰς τὴν συνείδησιν ὄλων μας, εἶναι μία ἐντύπωσις, ἡ ὁποία θὰ χρησιμεύσῃ πάντοτε ὡς βᾶσις τῶν σκέψεών μας. Τὰ μεγάλα ἔργα δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς τύχης καὶ τῶν περιστάσεων, διότι ἡ τύχη καὶ αἱ περιστάσεις ἔρχονται καὶ παρέρχονται. Ἀπέναντι τῆς τύχης θὰ κατισχύσῃ τελικῶς πάντοτε ἡ συστηματικὴ καὶ καρτερικὴ προσπάθεια, ἡ ὁποία καὶ μόνη θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διάρκειαν καὶ προκοπὴν τοῦ ἀναλαμβανομένου ἐγχειρήματος. Μία καὶ μόνη ὑπῆρξεν ἐδῶ ἡ συμβολὴ τῆς τύχης, τὸ νὰ εὑρεθῇ ὁ ἀκάματος καὶ δημιουργικὸς νοῦς τοῦ Νικολάου Κανελλοπούλου. Ἡ δρᾶσις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἕλληνοῦ θὰ ἀποτελέσῃ ζωντανὸν ὑπόδειγμα δι' ὄλους τοὺς θέλοντας νὰ ἐξυπηρετήσουν ἐντίμως τὸν τόπον μας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐντύπωσις ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ ποτέ. Ἄς εὐχηθῶμεν εἰς τοὺς ἀναλαβόντας τὸ ἔργον τῆς βαρείας αὐτῆς διαδοχῆς, ἀξιόους αὐτοῦ ἐν ζωῇ συνεργάτας, νὰ συνεχίσουν τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐχάραξε, τιμήσας τὴν Πατρίδα καὶ ἰδιαιτέρως τὸν κλάδον τῶν Ἑλλήνων χημικῶν εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκε».

Τέλος ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν κ. Α. Κώνστας ἀντιφωνῶν εἶπε τὰ ἑξῆς :

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ Ἕλληνες χημικοὶ προσβλέπουν μὲ ὑπερηφάνειαν πρὸς τὸ συγκρότημα αὐτὸ τοῦ ἐργοστασίου, τὸ θαυμαστὸν τοῦτο δημιούργημα τῆς διανοίας τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Κανελλοπούλου, τὸ ὁποῖον θεωρῶ ὡς ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἔργα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνει ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ κατεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐταιρείας, ἡ ὁποία τῆς δίδει τὴν δυνατότητα νὰ ἀντεπεξέρχεται ἐπιτυχῶς εἰς τὰς

συνεχεῖς προόδους τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Προπίνω εἰς ὑγείαν τῶν ἐργαζομένων ἐνταῦθα συναδέλφων καὶ εἰς εὐδωσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐταιρείας».

Πρώτη Συνεδρία Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος. Τὴν 7ην μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήλθεν εἰς πρώτην συνεδρίαν τὸ Ἐπαγγελματικὸν Τμήμα τοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου.

Τὰ τῆς συνεδρίας ταύτης ἐκτίθενται λεπτομερῶς ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει (σελ. 457-466).

ΗΜΕΡΑ 6Η, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 15Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Ἐπίσκεψις Κυλινδρομύλου Ἀγ. Γεωργίου. Ἡ πρώτη διετέθη διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Συνέδρων εἰς τὸ ἐν Κερασινίῳ Ἐργοστάσιον τῆς Ἀν. Ἐταιρείας «Μῦλοι Ἀγ. Γεωργίου», εἰς τὸν μάλον ἐξώστην τοῦ ὁποίου προσεφέρθησαν ἐν τέλει περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀναψυκτικὰ καὶ ἠγέρθησαν σύντομοι προποσῆς.

Δευτέρα συνεδρία Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος. Τὴν 5ην μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήλθεν εἰς τὴν δευτέραν καὶ τελευταίαν συνεδρίαν τὸ Ἐπαγγελματικὸν Τμήμα τοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Ἐν ἀρχῇ ἐγένοντο αἱ ἐπὶ ἐπαγγελματικῶν θεμάτων ὀμιλῆαι καὶ εἰσηγήσεις τῶν κ. κ. Κοθηγητοῦ Θ. Βαρούνη, Καθηγητοῦ Γ. Καραγκούνη, Φ. Πασαγιάννη καὶ Ἀλ. Ἰουστινιανοῦ καὶ κατόπιν ἐσυνεχίσθησαν αἱ ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν ζητημάτων τοῦ κλάδου τῶν χημικῶν συζητήσεις.

Τὰ τῆς συνεδρίας ταύτης ἐκτίθενται λεπτομερῶς ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει (σελ. 467-485).

ΗΜΕΡΑ 7Η, ΣΑΒΒΑΤΟΝ, 16Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην συνεπληρώθησαν καὶ αἱ διὰ τὴν ἐπομένην προβλεπόμεναι ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου εἰς τρόπον ὥστε κατ' αὐτὴν συνετελέσθη ἡ οὐσιαστικὴ λήξις αὐτοῦ. Οὕτω τὴν 10ην π. μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» συνήλθεν ἡ τελικὴ συνεδρία τῆς ὀλομελείας, καθ' ἣν ἐγένετο ὑπὸ τῶν Προέδρων τῶν Τμημάτων ἡ ἀνασκόπησις τοῦ ὄλου ἔργου τοῦ Συνεδρίου καὶ ἐξελέγη ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτοῦ μὲ τὴν φροντίδα τῆς ταξινομήσεως καὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων, τῆς ἐκδόσεως τῶν Πρακτικῶν καὶ τῆς προεργασίας διὰ τὴν σύγκλησιν τοῦ Β' Χημικοῦ Συνεδρίου. Τὰ τῆς συνεδρίας ταύτης ἐκτίθενται ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει (σελ. 487-491).

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς τελικῆς συνεδρίας περὶ τὴν 2αν μ. μ. παρετέθη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ ξενοδοχείου «Βασιλεὺς Γεώργιος» ἐπίσημον γεῦμα κρὸς τιμὴν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου. Εἰς τὸ γεῦμα παρεκάθησαν πλὴν τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Ι. Μεταξᾶ, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Κ. Γεωργακόπουλος, ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας κ. Γ. Κυριακός, ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Ναυτικῶν κ. Παπαβασιλείου, ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κ. Ν. Παπαδήμας, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανε-

πιστημίου κ. κ. Ματθαίουπουλος, Γαλανός και Καραγκούνης, οί καθηγηταί του Πολυτεχνείου κ. κ. Χόρς, Βέης και Βαρούνης, ο Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου και οί Διευθунταί της 'Εταιρείας Λιπασμάτων κ. κ. Ζαλοκώστας, Νεῦρος και Βρεττός, ο πρόεδρος του Τεχνικού 'Επιμελητηρίου κ. Α. Δημητρακόπουλος, τὸ Προεδρεῖον του Συνεδρίου, τὰ πλείστα τῶν μελῶν τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς αὐτοῦ, οί 'Αντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιακῶν Συνδέσμων και του Τεχνικού 'Επιμελητηρίου και περί τούς 110 ἐκ τῶν Συνέδρων. Τὸ γεῦμα διεξήχθη ἐν ἀτμοσφαίρᾳ μεγάλης ἐγκαρδιότητος. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ πρόεδρος του Συνεδρίου κ. Δόσιος προσεφώνησε τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅστις ἀπήντησε διὰ μακροῦ ἐμπνευ-

σμένου λόγου. Οί λόγοι οἱ τοῖ δημοσιεύονται ἀλλοχοῦ (σελ. ιζ-κβ'). Τὸ τέλος του λόγου του κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐκάγυψαν ζωηρὰ χειροκροτήματα και θερμαί ἐκδηλώσεις ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς μετὰ τὸ πέρας του γεύματος παρέμεινε ἐπ' ἄρκετον συνομιλῶν μετὰ τῶν Συνέδρων, χαιρετῖσας κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἅπαντας διὰ χειραψίας.

Τέλος τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ 'Εντευκτηρίῳ τῆς 'Ενώσεως 'Ελλήνων Χημικῶν ἔλαβε χώραν τελείως ἀνεπίσημος φιλικὴ συγκέντρωσις τῶν Συνέδρων και 'Αντιπροσώπων ἧτις παρετάθη ἐν πνεύματι συναδελφικῆς ἐγκαρδιότητος μέχρι τῶν πρώτων πρωϊνῶν ὥρων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ἡ διάταξις τῆς ὕλης τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος τοῦ Συνεδρίου ἐγένετο ἐν τῷ παρόντι τεύχει κατὰ τὴν παραδεδομένην, συμφώνως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἀνακοινώσεως, οὐρὰν καὶ οὐχὶ τὴν τοιαύτην τοῦ προγράμματος. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατωτέρω παραπέμπωμεν εἰς τὴν οἰκίαν σελίδα τοῦ τόμου ἔνθα καταχωρεῖται ἐκάστη μελέτη.

Κυριακή, 10ῃ Ἀπριλίου 1938.

11 π. μ. Πανηγυρική ἐναρκτήριος συνεδρία ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου «Παρνασσός».

Προσφώνησις πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, τοῦ Προέδρου τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δοσίου (σελ. 35-37).

Κήρυξις τῆς ἐνάρξεως τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου Β'.

Λόγος τοῦ Προέδρου τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν κ. Ἀναστ. Σ. Κώνστα (σελ. 37-40).

Λόγος τοῦ Προέδρου τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀναρ. Δημητρακοπούλου (σελ. 40).

Μετάβασις ἐν σώματι καὶ κατάθεσις στεφάνου εἰς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτου.

Δευτέρα, 11ῃ Ἀπριλίου.

9.30' π. μ. Α' Συνεδρία Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος. Ὁμιλία.

Καθηγητῆς Κ. Ζέγγελης, Περὶ Ὑδρογονώσεως (σελ. 379-385).

Καθηγητῆς Γ. Καραγκούνης, Σχέσεις μετὰ μὲν μαγνητικῆς ροπῆς καὶ χημικῆς συνθέσεως (σελ. 386-393).

Μ. Περτέσης, Ἡ μελέτη τῶν μεταλλικῶν μας πηγῶν ὡς συμβολὴ εἰς τὴν γεωχημικὴν ἔρευναν τῆς ἑλληνικῆς χώρας (σελ. 394-398).

11.45' π. μ. Α' Συνεδρία Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος. Ἀνακοινώσεις.

Καθηγητῆς Γ. Καραγκούνης καὶ Δ. Σολωμός, Ἐπὶ διακριτικῆς τινοσ συμπεριφορᾶς ἑλαϊολᾶδων καὶ σπορελαίων (σελ. 218-223).

Μ. Περτέσης, Περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ βορικοῦ ὀξέος εἰς μεταλλικὰ ὕδατα (σελ. 227-232).

Ρ. Δαρρίγος, Συστηματικὴ μέθοδος ἀναλύσεως πυριταργιλίων (σελ. 233-235).

Ε. Σκυλακάκης, Συμβολὴ εἰς τὴν πειραματικὴν σπουδὴν τῶν τριχοειδῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐπιφανειακοῦ στρώματος ὑγρῶν μετὰ νέας μεθόδου μετρήσεως τῆς ἐπιφανειακῆς τάσεως (σελ. 224-226).

Γ. Κουλλιᾶς καὶ Α. Στασινόπουλος, Ὁ προσδιορισμὸς τῆς γλοιίνης ἐν τῷ ἀλεύρω καὶ τρόπος διατυπώσεως τῶν φυσικῶν αὐτῆς χαρακτηριστικῶν (σελ. 236-238).

5 μ. μ. Α' Συνεδρία Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος. Ὁμιλία.

Καθηγητῆς Γ. Ματθαϊόπουλος, Περὶ τεχνικῶν ὕλων (σελ. 423-430).

Α. Δεληγιάννης, Αἱ δυνατότητες ἰδρύσεως ἠλεκτροχημικῆς βιομηχανίας ἐν Ἑλλάδι (σελ. 431-436).

7.15 μ. μ. Α' Συνεδρία Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος. Ἀνακοινώσεις.

Α. Σ. Κώνστας, Ἀλλοιώσεις τοῦ πυρηνελαίου ἐντὸς τῶν ἑλαιοπυρήνων (σελ. 342-348).

Ι. Κανδήλης, Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ πυρηνελαίου καὶ συμπεράσματα ἐξ αὐτῶν διὰ τὴν καλυτέραν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑπολειμμάτων τῆς πιέσεως τῶν ἑλαίων (σελ. 335-341).

Α. Σ. Κώνστας, Ὑδρολυτικαὶ διασπάσεις καὶ μοριακαὶ συμπυκνώσεις παρατηρούμεναι κατὰ τὴν κατεργασίαν τοῦ πυρηνελαίου (σελ. 349-352).

Π. Παπαμιχαήλ, Ἐπὶ τῆς τυποποιήσεως τῶν ἑλληνικῶν ἑλαϊολᾶδων (σελ. 348-362).

Α. Σ. Κώνστας καὶ Δ. Μίχας, Τὸ ἔλαιον τοῦ ἑλληνικοῦ τοματοσπόρου (σελ. 353-357).

Σ. Καλογρέας, Ἐπὶ ἐνὸς νέου τρόπου προσδιορισμοῦ τῆς ὠριμότητος τῶν νωπῶν ὀπωρῶν (σελ. 327-329).

Τρίτη, 12ῃ Ἀπριλίου.

9.30' π. μ. Β' Συνεδρία Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος. Ὁμιλία.

Καθηγητῆς Π. Ζαχαρίας, Ἡ ἔρευνα παρὰ τοῖς Ἑλλῆσι καὶ αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς Φυσικοχημείας (σελ. 399-403).

Γ. Βάρβογλης, Ἡ νεωτέρα χημεία τῶν βιταμινῶν καὶ ὀρμονῶν (σελ. 404-416).

Γ. Βουμβλινόπουλος, Μικρομεθοδολογία καὶ ἡ κρίσις στὶς Φυσικὰς Ἐπιστῆμες (σελ. 417-420).

11.45' Β' Συνεδρία Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος. Ἀνακοινώσεις.

Καθηγητῆς Γ. Καραγκούνης καὶ Γ. Κούμολος, Περὶ μιᾶς νέας μεθόδου ἰσοθέρμου θερμομετρίας (σελ. 215-217).

Ρ. Δαρρίγος, Μικρὸς κλίβανος δι' ἀναλυτικὰς συντήξεις (σελ. 247-250).

Κ. Καβασιάδης, Νέα συσκευὴ ποσοτικοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ μονοξειδίου τοῦ ἄνθρακος (σελ. 245-246).

Κ. Μακρῆς, Νέος τύπος οὐριομέτρου (σελ. 251-252).

Κ. Μακρῆς, Ὁ καθορισμὸς τῆς εἰς ὕδωρ περιεκτικότητος τῶν μαλακῶν τυρῶν (σελ. 239-244).

5 μ. μ. Β' Συνεδρία Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος. Ὁμιλία.

Γ. Τερμεντζής, Ἐπεξεργασία τοῦ σίτου καὶ μελέτη ἐπὶ τῆς παρασκευῆς ἄρτου μετὰ προσμείξεως διαφόρων ἀμυλῶδων προϊόντων (σελ. 443-448).

Γ. Παπαχαράλαμπους, Προς όλοκληρωσιν τής έθνικής βιομηχανίας (σελ. 437-439).

Δ. Μουστάκας, 'Η έκμετάλλευσις τών ποσίων ιαματικών πηγών τής 'Ελλάδος (σελ. 440-442).

6.30' μ.μ. Β' Συνεδρία Τεχνικοοικονομικού Τμήματος. 'Ανακοινώσεις.

Κ. Καββασιάδης, Σπουδή επί τής ταχύτητος άπορροφήσεως του μονοξειδίου του άνθρακος υπό άμμωνιακών διαλυμάτων υποχλωριούχου χαλκού (σελ. 255-258).

Μ. 'Αναστασιάδης, 'Επί τής άποδόσεως τών έλληνικών λιγνιτών κατά την εις άεριογόνα καύσιν (σελ. 363-365).

Δ. 'Αγγελόπουλος, Θερμικός ίσολογισμός τής άφελίμου θερμότητας τής άπαιτουμένης διά την χημικήν ένωσιν τών συστατικών τής ύάλου (σελ. 366-373).

Α. Γ. Παΐζης και Σ. Βασιλειάδης, Περί χημικού έμπλουτισμού άργυρούχων βαρυτιμών εις άργυρον και παραλαβής καθαρού θεικού βαρίου (σελ. 313-314).

Α. Δεληγιάννης, Μέθοδος τεχνητής παλαιώσεως άλκοολούχων ποτών (σελ. 319-320).

Α. Θ. Οϊκονόμου και Λ. Λουκάς, Ζύμωσις θειωμένων γλευκών δι' άρσεως τής άντισηπτικότητας του έλευθέρου θειώδους όξέος τη βοηθεία βασιικών στοιχείων (σελ. 321-323).

Α. Θ. Οϊκονόμου και Λ. Λουκάς, Συμβολή εις τον καθαρισμόν γλεύκου εκ ξηράς κορινθιακής σταφίδος προς παρασκευήν σταφιδίνης (σελ. 324-326).

Γ. Πανόπουλος, Τό βάρος του έκατολίτρου του σίτου ως κριτήριον διά την εκτίμησιν τής ποιότητας και έμπορικης αύτου αξίας (σελ. 315-318).

Ν. Μάνθος, 'Η χημική πραγματογνωμοσύνη διά την τυποποίησιν και ποιοτικήν εκτίμησιν τών έλαφρών σιγαρέττων (σελ. 330-334).

Τετάρτη, 13η 'Απριλίου.

9 π. μ. 'Επίσκεψις έργοστασίων.

5 μ. μ. Γ' Συνεδρία Τεχνικοοικονομικού Τμήματος. 'Ομιλία.

Ι. Παπουτσόπουλος, Συμβολή τής Χημείας εις την έδαφολογικήν χαρτογράφην και την μελέτην τών λιπαντικών αναγκών τής Χώρας (σελ. 449-454).

6.15' μ.μ. Γ' Συνεδρία Τεχνικοοικονομικού Τμήματος. 'Ανακοινώσεις.

Ν. Λιάτσικας και Θ. Μουραμπάς, Πειραματικά έρευναί επί τών μεθόδων προσδιορισμού τών άνταλλακτικών κατιόντων του έδάφους (σελ. 259-261).

Ι. Παπουτσόπουλος, 'Αποτελέσματα πειραματικών και άποδεικτικών άγρων λιπάνσεως σίτου κατά την περίοδον 1930-37 (σελ. 310-312).

Ι. Παπουτσόπουλος, και Δ. Κατακουζηνός, Τό ίσοζύγιον του ύδατος κατά την άρδευσιν τών έδαφών του κάμπου τής Θεσσαλονίκης (σελ. 307-309).

Ι. Παπουτσόπουλος και Δ. Κατακουζηνός, Τά έδάφη τής περιοχής 'Αγυιάς Θεσσαλίας (σελ. 275-281).

Δ. Κατακουζηνός, Τά έρυθροκίτρινα λατεριτικά έδάφη τής πεδιάδος τών Καλαμών (σ. 269-274).

Δ. Κατακουζηνός, 'Ο έδαφικός σχηματισμός έν σχέσει προς την άποσάθρωσιν άσβεστολιθικών πετρωμάτων (σελ. 262-268).

Ι. Κατράκης, Περί τής επιδράσεως του άνθρακικού μαγνησίου κατά τον προσδιορισμόν τών άνταλλακτικών κατιόντων του έδάφους (σελ. 282-287).

Ι. Κατράκης, 'Επί τής καταλληλότητας τής μεθόδου Winogradsky-Sackett προς έξεύρεσιν τών λιπαντικών αναγκών του έδάφους εις P₂O₅ και K₂O (σελ. 291-293).

Ι. Κατράκης, 'Η έφαρμογή τής μεθόδου μικρολιπάνσεως του έδάφους κατά Sekera επί έλληνικών έδαφών (σελ. 288-290).

Α. Κολάσης, Παρατηρήσεις επί τής σχέσεως μεταξύ διαλυτου άζώτου κατά Κόπινγ ως προς τό όλικόν άζωτον του έδάφους (σελ. 297-300).

Χ. Βασιλειάδης, Συμβολή εις τον προσδιορισμόν του κρισίμου ύδατος έν τῷ έδάφει (σελ. 294-296).

Α. Λεμπέσης και Ι. Κατράκης, Παρατηρήσεις επί του προσδιορισμού του νατρίου διά τής μεθόδου ούρανυλιομαγνησιακού νατρίου επί εκχυλισμάτων έδαφους και τέφρας φυτών (σελ. 301-306).

Πέμπτη, 14η 'Απριλίου.

9 π. μ. 'Επίσκεψις έργοστασίων.

6 μ. μ. Α' Συνεδρία 'Επαγγελματικού Τμήματος.

Εισηγήσεις επί τών επαγγελματικών ζητημάτων (σελ. 457-466).

Παρασκευή, 15η 'Απριλίου.

9 π. μ. 'Επίσκεψις έργοστασίων.

5 μ. μ. Β' Συνεδρία 'Επαγγελματικού Τμήματος. (σελ. 467-486).

Καθηγητής Θ. Βαρούνης, Περί τής μελλοντικής μορφώσεως τών χημικών και τής θέσεως αύτων έν τῇ κοινωνία (όμιλία, σελ. 467-470).

Καθηγητής Γ. Καραγκούνης, Περί τροποποιήσεως τής έν 'Ελλάδι εκπαιδεύσεως του χημικού (πρότασις, σελ. 470-471).

Φ. Πασαγιάννης, Περί έφαρμογής Νομοθεσίας προς τελειοποίησιν τής χημικής βιομηχανίας (πρότασις σελ. 476-478).

Α. 'Ιουστινιανός, 'Επί τής όλοκληρώσεως του έλέγχου τών τροφίμων (εισήγησις, σελ. 473-475).

Σάββατον, 16η 'Απριλίου 1938.

10 π. μ. Τελική συνεδρία 'Ολομελείας.

'Ανασκόπησις τών έργων υπό τών Προέδρων τών Τμημάτων. Λήξις έργων. 'Εκλογή 'Εκτελεστικής 'Επιτροπής Συνεδρίου (σελ. 487-491).

2 μ.μ. 'Επίσημον άποχαιρετιστήριο γεύμα. Προφώνησις Προέδρου Συνεδρίου κ. Κ. Δοσίου (σελις 35) και λόγος Προέδρου Κυβερνήσεως κ. Ι. Μεταξά (σελ. 45).

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘ' ΥΛΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Αί μὲ κρυτοὺς ἀριθμοὺς παραπομπὰὶ σελίδων ὑποδηλοῦν θέματα περιλαμβανόμενα εἰς τὸ Τμήμα τῶν ἐπαγγελματικῶν συζητήσεων, σελ. 457 καὶ ἐφεξῆς.

Ἄγυιᾶς ἐδάφη	275	Ἐρυθροκίτρινα ἐδάφη Καλαμῶν	269
Ἄδεια	463	Εὐχαί Συνεδρίου	487
Ἄζωτου διαλυτοῦ καὶ ὀλικοῦ σχέσεις	297	Ἐφαρμογὴ νομοθεσίας χημικῆς βιομηχανίας	475
Ἄλευρομύλων χημικοὶ	482		
Ἄλκοολούχων ποτῶν παλαιώσεις	319	Ζύμωσις θειωμένων γλευκῶν	321
Ἄλλοιώσεις πυρηνελαίου	335, 342		
Ἄνάλυσις πυριταργιλίων	233	Ἡλεκτροχημικὴ βιομηχανία	431
Ἀνταλλακτικὰ κατιόντα ἐδάφους	259		
Ἀνταλλακτικὰ κατιόντα (ἐπίδρασις MgCO ₃)	282	Θειωμένων γλευκῶν ἄρσις ἀντισηπτικότητος	321
Ἀπόδοσις λιγνιτῶν εἰς ἀεριογόνα	263	Θερμαντικὸς ἰσολογισμὸς	366
Ἀποσάθρωσις ἀβεστολιθικῶν πετρωμάτων	262	Θεσσαλίας ἐδάφη	275
Ἀποτελέσματα πειραματικῶν ἀγρῶν	310		
Ἀργυροῦχοι βαρυτίται	313	Ἴματικῶν πηγῶν ἐκμετάλλευσις	440
Ἄρδευσις ἐδαφῶν Θεσσαλονίκης	307	Ἴδιωτικὰ χημικὰ ἐργαστήρια	481
Ἄρσις ἀντισηπτικότητος γλευκῶν	321	Ἴδρυσις ἠλεκτροχημικῆς βιομηχανίας	431
Ἄρχαί γενικαὶ Φυσικοχημείας καὶ Ἑλληνες	399	Ἴσοζύγιον ὕδατος	307
		Ἴσόθερμος θερμοδομετρία	215
Βάρος ἑκατολίτρου σίτου	315		
Βιομηχανίας Ἐθνικῆς ὀλοκλήρωσις	437	Καθαρισμὸς γλεύκουσ ξηρᾶς σταφίδος	324
Βιομηχανίας ἠλεκτροχημικῆς Ἴδρυσις	431	Καλαμῶν λατεριτικὰ ἐδάφη	269
Βιταμῖναι καὶ ὁρμόναι	404	Κάμπου Θεσσαλονίκης ἄρδευσις	307
Βορικῶν ὀξὺ μεταλλικῶν ὕδατων	227	Καταλληλότης μεθόδου Winogradsky-Sackett	291
		Κατοχύρωσις ἐπαγγελματικῆ	463
Γεωχημικὴ ἔρευνα	394	Καῦσις λιγνιτῶν εἰς ἀεριογόνα	363
Γλοιίνη	236	Κλίβανος δι' ἀναλυτικὰς συντήξεις	247
		Κρατικὰ ἐργαστήρια	477
Δημόσιον ὑπάλληλοι	477	Κρίσις Φυσικῶν Ἐπιστημῶν	417
Διακριτικὴ συμπεριφορὰ ἐλαιολάδων	218	Κρίσιμον ὕδωρ ἐδάφους	294
Διακριτικὴ συμπεριφορὰ σπορελαίων	218	Κριτήριον ποιότητος σίτου	315
Ἐδάφη Ἄγυιᾶς Θεσσαλίας	275	Λατεριτικὰ ἐδάφη Καλαμῶν	269
Ἐδάφη Καλαμῶν	269	Λιγνίται Ἄττικῆς	363
Ἐδαφικὸς σχηματισμὸς	262	Λίπανσις σίτου	310
Ἐδαφολογικὴ χαρτογράφησις	449	Λιπαντικὰ ἀνάγκαι χώρας	449
Ἐδάφους ἄζωτον	297	Λόγος Α. Δημητρακοπούλου	40
Ἐδάφους κρίσιμον ὕδωρ (προσδιορισμὸς)	294	Λόγος Α. Κώνστα	37
Ἐκλογὴ Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς	491	Λόγος Ι. Μεταξᾶ	45
Ἐκμετάλλευσις ὑπολειμμάτων ἐλαιῶν	335		
Ἐκπαίδευσις χημικοῦ	470	Μαγνητικὴ ροπὴ καὶ χημικὴ σύνθεσις	386
Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ	491	Μαλακοὶ τυροὶ	239
Ἐλαιολάδων διακρίσις	218	Μέθοδοι προσδιορ. ἀνταλλαγῆς κατιόντων	259
Ἐλαιολάδων τυποποίησις	358	Μέθοδος ἀναλύσεως πυριταργιλίων	233
Ἐλαιον τοματοσπόρου	353	Μέθοδος ἰσοθέρμου θερμοδομετρίας	215
Ἐλαιοπυρῆνες	342	Μέθοδος μικρολίπανσεως ἐδάφους	288
Ἐλεγχος Τροφίμων	473	Μέθοδος παλαιώσεων ἀλκοολούχων ποτῶν	319
Ἑλληνες καὶ ἀρχαὶ φυσικοχημείας	399	Μελέτη μεταλλικῶν πηγῶν	394
Ἐμπλουτισμὸς χημικὸς βαρυτινῶν	313	Μελλοντικὴ μὀρφωσις χημικῶν	367
Ἐξεύρεσις λιπαντικῶν ἀναγκῶν	291	Μεταλλικαὶ πηγαί	394
Ἐπαγγελματικὴ κατοχύρωσις	463	Μέτρησις ἐπιφανειακῆς τάσεως	225
Ἐπίδρασις ἀνθρακικοῦ μαγνησίου	282	Μικρολίπανσις κατὰ Sekera	288
Ἐργαστήρια ἰδιωτικὰ	481	Μικρομεθοδολογία καὶ κρίσις Φυσ. Ἐπιστημῶν	417
Ἐργαστήρια κρατικὰ	477	Μισθοδοσία χημικῶν	457

Μονοξειδίου άνθρακος	245	Σίτου έπεξεργασία	443
Μοριακά συμπυκνώσεις πυρηνελαίου	349	Σπουδή άπορροφήσεως CO	255
Μόρφωσης μελλοντική χημικών	467	Σπορελαίων διάκρισις	218
		Σπουδή τριχοειδών ιδιοτήτων	225
Νατρίου προσδιορισμός έν τῷ έδάφει	301	Σταφιδίνης παρασκευή έκ σταφίδος ξηράς	324
		Συλλογική Σύμβασις έργασίας	457
Όλοκλήρωσις βιομηχανίας	437	Συμβολή εις τήν γεωχημικήν έρευναν	394
Όλοκλήρωσις έλέγχου τροφίμων	473	Συντάξεως Ταμείον	461
Όμοσπονδία χημικών	483	Συντήξεων κλίβανος	247
Όπωρων ώριμότης	327	Συσκευή προσδιορισμού CO	245
Όργάνωσις σωματειακή χημικών	483	Σχέσεις έδαφ. σχηματισμού πρὸς άποσάθρωσιν	262
Όρμόνοι καί βιταμίναι	404	Σχέσεις μαγνητικής ροπής	386
Όροι έργασίας	463	Σχέσεις διαλυτού καί όλικού άζώτου	217
Ούριόμετρον Δρος Κ. Γ. Μακρή	251	Σωματειακή όμοσπονδιακή όργάνωσις χημικών	483
Παρασκευή άρτου μετ' άμυλωδών	443	Ταμείον Συντάξεως	461
Παρασκευή σταφιδίνης	324	Ταχύτης άπορροφήσεως CO	255
Παρατηρήσεις επί του προσδιορισμού νατρίου	301	Τελειοποίησις χημικής βιομηχανίας	475
Παρατηρήσεις σχέσεων άζώτου	297	Τεχνητά έλαια	423
Πειραματικοί άγροί καί λίπανσις σίτου	310	Τεχνητή παλαιώσις ποτών	319
Πίτυρα	237	Τοματοσπόρου έλαιον	353
Πόσιμα ίαματικά ύδατα	440	Τριχοειδείς ιδιότητες	225
Πραγματογνωμοσύνη έλαφρών σιγαρέττων	330	Τροποποίησις εκπαιδεύσεως χημικού	470
Προσδιορισμός ανταλλακτικών κατιόντων	259	Τροφίμων έλεγχος	473
Προσδιορισμός βορικού όξέος	227	Τυποποίησις έλαιολάδων	358
Προσδιορισμός γλοιίνης	236	Τύπος νέος ούριόμετρον	251
Προσδιορισμός κρισίμου ύδατος	294		
Προσδιορισμός νατρίου έδάφους	301	Ύδρογόνωσις	379
Προσδιορισμός πιτύρων	237	Ύδρολυτικά διασπάσεις πυρηνελαίου	349
Προσδιορισμός ποσοτικός CO	245	Ύδωρ μαλακών τυρών	239
Προσδιορισμός ύδατος μαλακών τυρών	239	Ύλαι τεχνητά	423
Προσδιορισμός ώριμότητος όπωρων	327	Ύπολείμματα έλαιών	335
Πρόσμειξις άρτου μετ' άμυλωδών προϊόντων	443		
Προσφώνησις Κ. Δοσίου	35,42	Χημικοί άλευρομούλων	482
Πυρηνέλαιον	335,342,349	Χημεία βιταμινών καί όρμονών	404
Πυρηνελαίου άλλοιώσεις	335,342	Χημική ένωσις συστατικών ύάλου	366
Πυρηνελαίου διασπάσεις καί συμπυκνώσεις	349	Χημική πραγματογνωμοσύνη σιγαρέττων	330
Πυριταργίλια	233	Χημικός έμπλουτισμός βαρυτινών	313
		Χρονικόν Συνεδρίου	495
Sekera έφαρμογή μεθόδου	288		
Σιγαρέττων πραγματογνωμοσύνη	330	Ύριμότης όπωρων	327
Σίτου έκατόλιτρον (βάρος)	315	Ύφέλιμος θερμότης	366

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΟΜΙΛΗΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Αί με κρυτούς ἀριθμούς παραπομπὰὶ σελίδων ἀνάγονται εἰς τὸ Τμήμα τῶν Ἐπιγγελματικῶν συζητήσεων, σελ. 457 καὶ ἐφεξῆς.

*Αγγελόπουλος Δ.	366	Κούμουλος Γ.	215
*Αναστασιάδης Μ.	363	Κουρκούτας Κ.	458, 461, 462
*Ανδρεάδης Θ.	333, 489	Κώνστας Σ. Α.	37, 212, 340, 342, 348, 353, 460,
*Αρβανίτης Σ.	462		462, 472, 477, 480, 483, 487, 489
*Αρφάνης Ι.	457, 458, 462, 464, 479	Λεμπέσης Α.	301
Βάρβογλης Γ.	404	Λιάτσικας Ν.	259
Βαρούνης Θ.	403, 467, 472	Λίποβατς Ν.	465
Βασιλειάδης Σ.	313	Λουκάς Α.	321, 324
Βασιλειάδης Χ.	294		
Βλάχος Β.	460, 485	Μακρής Κ.	239, 251, 463, 473, 482, 483, 485
Βουβλινόπουλος Γ.	417, 420	Μάνθος Ν.	330, 334, 464, 479
Βουδούρης Γ.	465	Μαραμαθάς Π.	460
Γεωργακόπουλος Γ.	460, 478, 479, 485	Μαρανής Α.	465
		Ματθαϊόπουλος Γ.	423
		Μεταξᾶς Ι.	45
Δαρατσιανός Ν.	459, 489	Μηλιαρᾶς Ε.	457, 459, 460, 464
Δαρρῖγος Ρ.	233, 247, 266, 482, 485, 491	Μίχας Δ.	353, 461, 463, 480
Δεληγιάδης Α.	319, 431, 472	Μουραμπᾶς Θ.	259
Δημητρακόπουλος Α.	40	Μουστάκας Δ.	440
Δημητρίου Α.	348, 465	Μυλωνᾶς Α.	461, 482
Δόσιος Κ.	35, 42, 226, 403, 420, 460		
464, 482, 487, 488, 490		Οικονόμου Α.	321, 324
Δρῖκος Γ.	485		
		Παῖζης Α.	313
Ζαλοκώστας Π.	498	Παλαιογιάννης Μ.	457, 465
Ζαχαρίας Π.	399, 403	Πανόπουλος Γ.	315, 471, 475, 490
Ζέγγελης Κ.	379	Παπαδημητρίου Α.	472, 479, 484, 489
Ζήσιμος Ι.	485	Παπαευσταγγέλου Δ.	485
		Παπαμιχαήλ Π.	358, 362
*Ιουστινιανός Α.	471, 473	Παπαχαραλάμπους Γ.	437
		Παπουτσόπουλος Ι.	275, 307, 310, 449, 457
Καββασιάδης Κ.	245, 255, 272	Πασαγιάννης Φ.	475
Καλογερέας Σ.	327, 361, 471	Πατρικιάδης Κ.	472, 481
Κανδήλης Ι.	335, 340, 465	Περτέσης Μ.	227, 394
Καραγκούνης Γ.	215, 218, 222, 223, 226, 386, 470, 472		
Καραθανάσης Δ.	484	Ράπτης Μ.	460, 464
Καρᾶς Ι.	487, 489, 490, 491		
Καρατζίνας Δ.	480	Σκυλακάκης Ε.	224, 226
Καρνῆς Ν.	223, 248, 460, 461, 463, 465	Σολωμός Δ.	218
472, 479, 482, 485, 487		Σταματάκης Γ.	460, 472
Κατακουζηνός Δ.	262, 269, 275, 307	Στασινόπουλος Α.	236
Κατράκης Ι.	282, 288, 291, 301, 466	Στεφανούρης Κ.	462
Κοκκινόπουλος Α.	466		
Κολάσης Α.	297	Τερμεντζῆς Γ.	443, 460, 461, 462, 465,
Κουλλιᾶς Γ.	236	480, 483, 485, 490, 491	